רלו א מיי׳ פ״ג מהל׳ מאכלות אסורות

הלכה (יט) [י] סמג לאוין

הלב טוש"ע י"ד סימו פו

קנב פוש בי מעיף ג: רלז ב מיי׳ פ״ג מהלכות איסורי מזבח הלכה

ג [מיי׳ פ״ו מהלכות ע״ו

הלכה יד סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סימן קמב סעיף יא]:

מאכלות אסורות הלכה יא

סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד

ה [נויי פ"ג מהכנות איסורי מזבח הלכה יג ופי"ב מהלכות שחיטה

הלכה י]:

רלח ו מיי׳ פי״א מהלכות

שמים: האנה מ סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סימן נז סעיף יח וסימן פו

:סעיף ט

לעזי רש"י

שחינוה הלכה

סימן נו סעיף יח: ה [מיי' פ"ג מהל

פ"ג מהלכות

טדיום פ"ה מ"ל חמורה לא. ע"ש, ב) [ל"ל דתניא] ג) בכורות ז. תמורה ל: וזבחים על:ז. ל) ותמורה לא.], ה) [שם סנהדרין פ. ע"ו מט. פסחים כו.], ו) וברכות ס. וש"נן, ו) ול"ל לתניה], ה) [גיטין כג: מיר נה. ב"ק עה: סנהדרין (עה.) פ: ממורה י: יא.
יט. כה. כה: ל: לא.],
ש) לקמן סו., י) [ויקרא יא], ט לקמן סו., י) [ויקרס יט], כ) [שס ז.], ל) [בערך כמח], מ) ועיין מוס' עירובין סב: ד"ה אפילו ומוס' בילה ו: ד"ה בילים], ל) [ועיין ריינד חוח' גיטיו טו: ד"ה היטב חוס' גיטין טז: ד"ה הא גטן, ס) [ל"ל רבא], ע) [ל"ל דהיא],

גליון חש"ם גם' רבי אליעזר סבר עובר ירך אמו. עיין רפ״נ לפרה:

מוסף רש"י

ולד טרפה. ואביו ממים ו.). כח דהיתרא עדיף ליה. טוב לו להשמיענו כח לברי המתיר, שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להחיר, אבל כח האוסרין אינה ראיה, שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר **כמומל** (ריצה ר:).

דשיחלה קמה. בלע"ו פושט"ה. הותן שהיו במעיה בשעה שנטרפה כולן אסורות דעובר ירך אמו הוא ועמה נטרפו: מכאן ואילך. היא והזכר גורמין להם שיבאו ודבר שאיסור והיתר גרמו לו שיגדל מותר: ושוין. ר' אליעזר ורבנן דפליגי בולד בהמה טרפה: בדספנא מארעא.

היא מעלמה מתחממת בארך ויולדת וההוא חד גורם הוא: גדלה. משמע שיחלא קמא אסירא מכאן ואילך הוה ליה כל גידוליה באיסור: אלא הא דחנן. זה וזה גורם ומותר איתיביה רב אשי לאמימר כיון דאמרת דהאי מודים בבילת מאושון בביצת מריפה שאסורה מפני שגדלה טרפה בדספנה מארעה דחד גורס באיסור התם בדספנא מארעא ולישני ליה הוא קאמר מכלל דפלוגתייהו בזה וזה בשְיחלא קמא אם כָן גדלה גמרה מיבעי ליה גורם וע"כ בשנטרפה ולבסוף עיברה אלא הא ידתנן יולד מרפה ר' אליעזר אומר פליגי דאיכא זה וזה גורם: במאי הא לא יקרב לגבי מזבח ור' יהושע אומר ייקרב מיפלגי. על כרחך בנטרפה ולבסוף במאי קא מיפלגי ייבשנטרפה ולבסוף עיברה עיברה: להודיעד כחו דרבי יהושע. תירולה הוא: סבירה ליה כרב החה ר' אליעזר סבר ∞יזה וזה גורם אסור ורבי בר יעקב. דאמר לעיל (דף מ:) הלכה יהושע סבר זה וזה גורם מותר אי הכי טרפה יולדת: ומתני לה לדחמימר אדמיפלגי לגבוה ליפלגו להדיוט להודיעך לדאמרינן. הני ביעי דטרפה כו׳ כחו דר' יהושע דאפילו לגבוה נמי שרי דאיכא לפלוגי בין שיחלא קמא לשיחלא וליפלגו להדיום להודיעך כחו דרבי אליעזר בתרא אפילו בטרפה ודאית: רבינא דאפילו להדיום נמי אסור יכח דהיתרא עדיף לא סבר לה. כוותיה ולא מלי למימר ליה ומודים בביצת מרפה שאסורה בדספנא דשיחלא בתרא דהא לא טענה הלכך מוחי לה לדאמימר בספק טרפה והכי מארעא דחד גורם הוא רב אחא סבר לה כרב קאמר דשיחלא קמא משהינן לה אי אחא בר יעקב ומתני לה לדאמימר כדאמרן הדרה וטענה לאו טרפה היא ושרו רבינא לא סבר לה כדרב אחא בר יעקב קמאי: מפני שגדלה באיסור. אלמא ומתני לה לדאמימר בהאי לישנא אמר טענה: במחי קח מיפלגי. על כרחך אמימר הנִי יביעי דספק מרפה דשיחלא קמַא בעיברה ולבסוף נטרפה דאי בנטרפה משהינן להו אי הדרה ומענה שריין ואי לא ברישא תו לא טענה ובהא פליגי רבי אסירן איתיביה רב אשי לאמימר ומודים אליעזר סבר [עובר] ירך אמו הוא והרי הוא כאחד מאיבריה: ור' יהושע בביצת מרפה שאסורה מפני שגדלה באיסור סבר כו'. וכיון דהכי הוא אדמיפלגי אמר ליה התם בדשיחלא קמא אם כן גדלה כו': ומודים. ודאי בבילת [טרפה]: גמרה מבעי ליה תני גמרה אלא הא בשיחלה קמה. דכיון דהגידה ביה "דתנן ולד ברפה ר' אליעזר אומר לא יקרב דמעורה בגידין כגופה דמיא: והלכתא לגבי מזבח ר' יהושע אומר יקרב במאי קא בוכר. ספק טרפה דידיה אי שהי שנים מיפלגי כשעיברה ולבסוף נמרפה •רבי עשר חדש ודחי לח נטרף ושוב חין אליעזר סבר העובר ירך אמו הוא ור' יהושע לריך לבודקו כגון אם ספק דרוסה או סבר ׄיּעובר לאו ירך אמו הוא אי הכי אדמיפלגי לגבוה ליִפלגו להדיוט לְהודיעך נפולה או שמא ניקב הקרום מחמת שראינוהו שלקתה: כל בריה שאין לה עלם הינה מתקיימת י"ב חדש. כחו דרבי יהושע וליפלגו בהדיום להודיעך ונפקא מינה כדמפרש רב פפא: כחו דרבי אליעזר כח דהיתירא עדיף ליה הישות שהתליעה בחיביה. בעודה ומודים ודאי בביצת מריפה שאסורה מחוברת: אסורה. התולעת באכילה בדשיחלא קמא מאי מעמא גופה היא והלכתא דכיון דמהלכת בתוך הקישות יבוכר כל שנים עשר חדש בנקבה כל והקישות מחוברת בקרקע שאינה יולדת אמר רב הוגא כל בריה שאיז על הארץי קרינא ביה אבל התליעה . בו עצם אינו מתקיים י"ב חדש אמר רב בתלוש לאו שורץ הוא עד דנפיק מיניה ומהלך על גבי הקרקע פפא שמע מינה מדרב הונא הא יידאמר כדמפרש בשילהי פרקין (דף סו:):

מבאן ואידך הוה דיה זה וזה גורם ומותר. אע"ג דנסוף כתונות (דף קיא:) פסקינן כר' יהודה בפרדות דמספקא ליה בפרק אותו ואת בנו (נקמן דף עט.) אי חוששין לזרע האב או לא היינו במילתא דשרי כל חד באפי נפשיה ולא שייך זה וזה גורם אבל הכא

דחד אסור וחד שרי הוי ליה זה וזה גורס: ושוין בביצת מרפה שהיא אסורה. לא כמו שפירש הקונטרס דקאי אפלוגתא דרבי אליעזר ורבי יהושע אלא קאי אפלוגמא דבית שמאי ובית הלל דפליגי במתניתין במסכת עדיות (פ״ה מ״ה) דתנן התם בילת נבלה שכמותה נמכרת בשוק ב"ש מתירין ובית הלל אוסרין ומודים בבילת טרפה שאסורה מפני שגידולה באיסור ואם תאמר דהשתא חשבי בית הלל בילת נבלה כבשר דאסרי אפילו כמותה נמכרת בשוק ובפרק קמא דבינה (דף ו:) אמרינן השוחט את התרנגולת ומלא בה בילים גמורות מותרות לאכלן בחלב ואפילו רבי יעקב לא פליגי אלא דקאמר אם היו מעורות בגידים אסורות אבל בשאינן מעורות מותר ותירך בהלכות גדולות דגבי איסור נבלה דאורייתא החמירו אבל בשר עוף בחלב דרבנן הקילו ורבינו תם תירץ דבבילת נבלה החמירו משום דנבלה הוי דבר האסור אבל בשר עוף בחלב דהוי היתר דכל חד וחד באפי נפשיה שרי ולפירושו מתיישב מה שמפרש בערוך 6 דהא דאמר בריש פרק הדר עם הנכרי (עירובין דף סב:) דאפילו ביעתא בכותחא לא לישרי איניש קמי רביה דהיינו כגון ששחט התרנגולת ומלא בה בילים גמורות דאי בסתם בילים אותן אין לריכין היתר דאין לך ע"ה שלא ידע שמותר בחלב ולפי חירוץ הלכוח גדולות קשיא מאי אפילו דקאמר אפילו ביעתא בכותחא אטו מי פשוט היתר זה כל כך טפי משאר מילי הא פלוגתא היא דלמאן דאמר בשר עוף בחלב דאורייתא אסירא מידי דהוה אבינת נבלה ויש לומר דלהכי קאמר אפילו שכל העולם היו נוהגין בו היתר ובפרק קמא דבילה (דף ו:) נמי פשיטא ליה לש"ס דשרי גבי הא דאמר רב בינה עם יניאת רובה נגמרה דקאמר למאי אילימא דשרי לאוכלה בחלב הא במעי אמה

אסירא והתניא השוחט התרנגולת כו'

משמע דפשיטא ליה דלא הוה פליג

פושט"א. כמות הביצים בהטלה אחת. שימה מקובצת לו דהא לא גורינן הכא ביעי: 3 אלא הא דתניא והוה מצי: ג] לאתוי ברייתא לפי שר׳ יהושע

רבינו גרשום הרא חואי היא: הוי זה וזה

ותרנגולת (דספק) דטרפה: רדמפוא מארטא. דלירא בו טפנא מאו עאז. דריכא זה וזה גורם: א״כ גדלה גמרה מיבעי ליה. כלומר אי בשיחלא קמא שהיו זהו גמרה באיסור׳ ולא גדלה דגדלה משמע דלאחר כן שניטרפה גולוו וגולוו משמע דלאחר כן שניטרפה גדלה באיסור: במאי קא מיפלגי כגון שניטרפה ולבסוף עיברה. כלומר . השתא דסבירא לן דטרפה יולדת ומשבחת במאי קא יהושע: כשניטרפ׳ ולבסוף עיברה. אי ולד מותר באכילה דזה וזה גורם מותר לר' אליעזר ולרבי יהושע אסור: איתיביה אשי לאמימר בביצת טרפה כו׳. כלומר היאך אמרת דטרפה אינה טענה ביצים: הכא במאי עסקינן בשיחלא קמא. כלומר שהיו במעיה קודם שנטרפה אבל לאחר שנטרפה לא טענה אלא שנטרפה לא טענה אלא הא דתנן ולד טריפה ר' אליעזר אמר לא יקרב תי כה אכו יא קרב כו'. כלומר השתא דאמרת דטרפה אינה יולדת ר' אליעזר ור' יהושע במאי קא מפלגי כו': והלכתא קא מפלגי כון ההלכונא בזכר עד י"ב חדש. כלומר ספק טרפה זכר כל שמתקיים י"ב חדש ודאי לא טריפה הוא: אמר רב פפא ש"מ מדרב הונא הא דאמר שמואל ייונא הא האנו שמהאל קישות שהתליע באביה כר׳. כלומר ש״מ מדרב הונא דאמר כל שאין בו חדש הא דאמר שמואל קישות שהתליע במחובר

: על הארץ

שמואל קישות שהתליע באיביה אסורה רב ועוד י"ל דהיינו טעמא דאסרי שמע ב"ה בילת נבלה גזירה אטו בילת טרפה וביצת טרפה אסורה משום דגמרה באיסור ומיהו אין נראה מירוך זה דהא לא גזרינן או ביעי דשיחלא בתרא אטו ביעי דשיחלא קמא ואטו ביעי דספנא מארעאש: אלא הא דתניא ולד מרפה פ בו'. ברייתא היא והוי מלי לאחויי מתניתין דתמורה (דף ל:) כל האסורים לגבי המובח ולדוחיהן מוחרין רבי אליעור אומר ולד טרפה לא יקרב לגבי מובח אלא ניחא ליה לאחויי ברייחא ש שרבי יהושע הווכר בה: במאר קא מיפלגי בנטרפה. לשון הגמרא משמע דאי לאו דאמימר לא הוה קשה במאי קא מיפלגי אלא יש לומר משום דאסר אמימר דשיחלא קמא לא מיתוקם ליה פלוגתייהו בעובר ירך אמו ובעיברה ולבסוף נטרפה דאם כן קם ליה אמימר כרבי אליעזר דשמותי הוא ולאידך לישנא דלקמן יש לפרש משום דקסבר טרפה אינה יולדת קא קשה ליה במאי קא מיפלגי דלא מיתוקמא פלוגתייהו בזה וזה גורם אסור ואם מאמר ואמאי לא ניחא ליה לרב אשי השתא לאוקומי פלוגמייהו בזה וזה גורם הא שמעינן ליה לרבי אליעור בהדיא בפרק כל שעה (פסחים דף כו.) דאסר דקתני וכן היה רבי אליעזר אוסר בכל איסורין שבתורה ויש לומר דשמא לא שמיע ליה לרב אשי ההיא ברייתא: רבר אדיעזר סבר זה וזה גורם אסור. כמו שהגירסא כאן כך יש לה להיות בפרק כל האסורין (תמורה דף לא.) ויש ספרים דגרסי התם למאן דאמר טרפה יולדת פליגי כשנטרפה ולבסוף עיברה דרבי אליעזר סובר עובר ירך אמו הוא וליתא: 🛪 הבי אדמיפאגי דגבוה דיפלגו להדיום. לשון אי הכי קשה דבכל ענין יכול להקשות כן ולריך למצוח טעם למה היה מתיישב הא דמיפלגי לגבוה אי הוה מפרש פלוגמייהו בעובר ירך אמו הוא יותר מהשתא דמוקי לה בזה וזה גורם ולאידך לישנא איפכאי: רחלכתוא בזבר כל שנים עשר חדש.

למאי דמסקינן השתא הלכתא דטרפה אינה יולדת לא מיתוקמא פלוגמייהו דרבי אליטור ורבי יהושע אלא בעובר ירך אמו ורבי יהושע סובר לאו ירך אמו הוא וגבי בילה מודה כיון דאגידא בגופה כגופה דמיא וחימה דבריש שור שנגח את הפרה (ב"ק דף מו) משמע איפכא דאמר ש רבה פרה שהויקה גובה מולדה מאי טעמא גופה היא תרנגולת שהויקה אינו גובה מבילתה מאי טעמא פירשא בעלמא היא ומשמע דאפילו ליתא לפרה גובה הכל מולדה ואמאי הא אפילו אי סייע הולד בנגיחה ש דאי וולדה נגחו לא היה יכול לגבוח מן הולד כל המוק היכא דליתא לפרה כיון דלאו ירך אמו הוא וגבי תרנגולת אמאי אינו גובה מביצתה ויש לומר דהתם מיירי בביצים גמורות דלא אגידי בגופה וגבי מזיק אמר ליה אייתי ראיה דההיא שעתא הות אגידא בגופה ושקול וגבי טרפה אסור ולענין ולד היינו טעמא אף על גב דבעלמא עובר ירך אמו הוא לענין טרפות שאני דתלוי בחיות בהמה ולעובר יש לו חיות בפני עלמו ובבצא קמא (דף מו. ד״ה מאי) הארכתי בו: